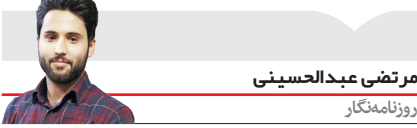

رشد بازدید پایگاه‌های اقتصادی در رتبه‌بندی سایت‌های ایرانی نشانه رشد دلالی است یا کمک به تولید؟

صعود بی‌سابقه سایت‌های اقتصادی

مرتضی عبدالحسینی

روزنامه‌نگار

التهاب روزهای اخیر بازار دلار در حدود قیمت ۱۸ هزار تومان، رشد ماه‌های اخیر شاخص بازار بورس تا محدوده یک‌میلیون، افزایش قیمت هر مترمربع منزل مسکونی در تهران از ۱۵ به ۱۷ میلیون و افزایش قیمت ۵۰ تا ۱۰۰ درصدی قیمت خودرو همگی اخباری از صدر اقتصاد ایران در این روزها بوده‌اند. علاوه‌بر اینها رکود و بیکاری که ناشی از تورم و کاهش رشد اقتصادی بر کشور

۹ پر بازدیدترین های اینترنت در ایران :

چگونه میلیاردر شویم

وب‌سایت الکسا، یکی از مهم‌ترین و معتبرترین سرویس‌های رتبه‌دهی به سایت‌ها از نظر بازدید است. الکسا که یکی از محصولات شرکت آمازون است از سال ۱۹۹۶ میلادی کار خود را آغاز کرده و در بین وب‌مسترها از محبوبیت بالایی برخوردار است. این سرویس، سایت‌های اینترنتی را براساس پارامترهای مختلف و الگوریتم‌های خاص در دو حالت جهانی و کشوری رتبه‌بندی کرده و ارائه این خدمت توجه بسیاری از مدیران سایت‌ها و آنالیزگران را برای رصد سلیقه و علاقه‌مندی بازدیدکنندگان جلب کرده است. آنالیزگران حتی براساس داده‌های ارائه شده در این وب‌سایت و مشخص کردن پیر بازدیدترین سایت‌ها و میانگین زمانی حضور هر کاربر در آن سایت‌ها به برآورد علائق و سوء‌گیری رفتاری آنان می‌پردازند. واضح است که اگر اکثریت جامعه‌ای به اینترنت دسترسی داشته باشند، رصد چنین داده‌هایی به سیاست‌گذاران نشان خواهد داد که خط یا دغدغه فکری مردم جامعه چه بوده و چه سیاست‌هایی جهت کنترل یا هدایت آن می‌توان اندیشید.

در ایران براساس گزارش مرکز برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی فناوری اطلاعات، پیش از ۷۰درصد خانوارها و در حدود ۶۲درصد جمعیت به اینترنت دسترسی داشته و از آن به‌طور روزانه استفاده می‌کنند. بنابراین بررسی جست‌وجوهای انجام‌شده از سوی کاربران ایرانی که طیف گسترده‌ای را تشکیل می‌دهد، نمی‌تواند نمودی از علائق، دغدغه‌ها و… جامعه ایران نباشد. با تکیه بر این مساله، بررسی رتبه‌بندی سایت‌های ایرانی در وب‌سایت الکسا که به‌طور روزانه نیز آپدیت می‌شود، حاوی نکات جالبی از جست‌وجوی‌های اینترنتی کاربران بوده است. براساس داده‌ها تا به این لحظه سایت‌های آپارات، دیجی کالا، نمناک، شاپرک، تلویزیون، شرکت مدیریت فناوری سازمان بورس، دیوار، کارگزاری آگاه و بیتوته در لیست ۱۰ سایت برتر ایرانی از نظر بازدید بوده‌اند. مقایسه این رتبه‌بندی با بازه‌های مشابه زمانی در سال‌های گذشته، نشان می‌دهد سایت شرکت مدیریت فناوری بورس تهران به غیر از سال ۹۸ در دیگر سال‌ها حتی در میان لیست ۱۰۰ تایی نیز جایی نداشته است، این درحالی است که در بین رتبه‌بندی ۵۰تایی نیز نام ۱۱ سایت که مشخصاً مربوط به مسائل اقتصادی بوده، دیده می‌شود. از ۱۰ سایت اقتصادی در رتبه‌بندی ۵۰تایی، مستقیماً ۶ سایت مرتبط با بورس، کارگزاری و تحلیل سهام‌های آن است. به‌جز یک یا دو سایت مشخصاً اقتصادی که چند سالی پای ثابت رتبه‌بندی ۵۰تایی الکسا قرار داشته‌اند، در سال‌های دیگر سایت‌های مربوط به این حوزه در بین ۴۰۰ سایت پربازدید نیز نبوده‌اند. به‌عنوان نمونه سایت سازمان بورس در سال ۹۵ در رتبه ۴۲۶ بوده که قاعدتاً وضعیت برای دیگر سایت‌های بورسی به‌مراتب نامناسب‌تر بوده است. اما چنین داده‌هایی نمی‌تواند پیام ناآلموسسی را داشته باشد، چراکه در دهه اخیر به‌ویژه سه سال گذشته، وقوع بحران‌ها و فرودهای اقتصادی بیش از پیش جامعه را به متن و حاشیه مسائل اقتصادی کشانده است. حمله تورم به ارزش دارایی‌های پولی مردم و کاهش روزافزون قدرت خرید آنها، تصمیمات و اتفاقات اقتصادی را بیش از پیش با اهمیت‌تر کرده است، از همین‌رو کاربران، بخشی از وقت خود را برای جست‌وجوی تحلیل‌های اقتصادی و پیش‌بینی‌های آن می‌گذرانند. وب‌سایت الکسا که میانگین زمان ماندن هر بازدیدکننده از سایت‌های پر بازدید را نیز منتشر می‌کند، این مقدار را برای سایت شرکت مدیریت فناوری بورس تهران، ۱۲ دقیقه و برای کارگزاری آگاه که در رتبه نهم پربازدیدها قرار دارد، ۱۸ دقیقه ثبت کرده است. در میان ۵۰ سایت پربازدید؛ کارگزاری مفید و ره‌آورد

حاکم شده، محدودیت‌ها و گرفتاری‌های اقتصادی را چندین‌برابر کرده است. درچنین شرایطی نقدینگی با رشد ۳۰ درصدی و میزان پول موجود در اقتصاد با افزایش ۴۶ درصدی همراه بوده است. این درحالی است که نرخ رشد اقتصادی برابر با منفی ۷ و نرخ تشکیل سرمایه نیز تنها رشد ۲ درصدی را ثبت کرده است. در چنین شرایطی که مسیر فعالیت‌های مولد و تولید پیچیده و بن‌بست به‌نظر می‌رسد بازارهای مالی چون سهام، دلار، سکه، خودرو و مسکن درحال تجربه افزایش نرخ‌های بی‌سابقه‌ای بوده که جذابیت‌های بسیاری را برای افراد جامعه به وجود آورده است. میزان بازدید سایت‌های

۳۶۵ نیز هردو ثابت حدود ۱۴ دقیقه رکورددارهای زمانی بوده‌اند که سایت‌های دیوار و دیجی کالا را نیز با حدود ۱۲ دقیقه دنبال خود می‌بینند. صعود سایت‌های تحلیل اقتصادی و بورسی به‌صدر توجهات جامعه‌اگرچه از جهانی مبارک بوده و نشان از بالا رفتن درک مردم از مسائل اقتصادی است، اما با بررسی دیگر پازل‌های اقتصادی، سیگنال‌های منفی را نیز مخابره می‌کند که در ادامه به آن می‌پردازیم.

۹ حرکت به‌سمت سفته‌بازی ملی

اواسط سال ۹۷ بود که حال و روز مولفه‌های اقتصادی کشور با شوک‌های تحریمی و البته اتخاذ سیاست‌های مخرب به‌هم ریخت و این به‌هم‌ریختگی در میان مدت خود را به‌صورت آشفتگی اقتصادی در بسیاری از بازارهای مالی و غیرمالی نشان دادودر ادامه بخش حقیقی (تولید) رانشانه گرفت. باتمام تلاش‌های مولد اقتصادی که حتی با وجودتحریم در سال‌های اخیر به‌ثمر نشسته‌اند، اقتصاد کشور ناشی از دلایل گفته‌شده، کوچک‌تر شده و براساس آخرین آمار، رشد اقتصادی منفی ۷درصد را ثبت کرده است. این مولفه که موید توان تولید کالا و خدمات در هر سال نسبت به سال قبل‌تر خود است، نشان می‌دهد که این خصوصیت در اقتصاد ایران در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۷ حدود ۷درصد کوچک‌تر شده است و در ادامه آن، بخش‌های اشتغال و درآمد نیز با مشکل مواجه شده‌اند. آمار بیکاری ۲۶درصدی و صرفاً اشتغالزایی ۴۵۰ هزاری در سال ۹۸، حکایت از آن دارد که نسبت به سال ۹۷ به‌مراتب وضعیت نامناسب‌تری رابازگویی کند. در این میان تورم ۴۰تا ۳۰ درصدی در دو سال گذشته نیز مزیدی بر همه نابسامانی‌ها شده است. در چنین وضعیتی که تولید کالا و خدمات ضعیف‌تر، اشتغال

ایرانی در وب‌سایت الکسا نیز تایید‌کننده همین نکته است که تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های اقتصادی پیش از پیش موردتوجه فعالان قرار گرفته به‌طوری که سایت سازمان بورس در رتبه هفتم، کارگزاری آگاه در رتبه نهم و کارگزاری مفید در رتبه دوازدهم پربازدیدترین‌ها قرار گرفته است. حضور ۱۱ سایت اقتصادی در لیست ۵۰ سایت پربازدید کشور چه دلیلی قوی‌تر از وجود بحران‌های اقتصادی و دغدغه مردم برای برون‌رفت از این بحران به‌وسیله حفظ ارزش پول داشته است. در شرایطی که سایت‌های تحلیل اقتصادی یا بورسی در دو سال گذشته حتی بین ۵۰۰ سایت پربازدید نیز جایگاهی نداشته‌اند، این میزان از توجه

کمتر و تورم رو به فزونی است، راهی به‌جز حفظ ارزش حداقل درآمدها و دارایی‌ها از سوی افراد نبوده و نخواهد بود که مسیر این دغدغه، احتمالاً باید از فعالیت در بازارهای مالی (خودرو، مسکن، دلار، سکه، طلا و بورس) یا سپرده‌گذاری در سیستم بانکی گذر کرده باشد. از طرفی فعالیت در چنین بازارهایی نیز به‌فراخور خود، نیازمند اطلاعات به‌روزی از سطح قیمت‌ها و تحلیل‌های تخصصی از پیش‌بینی‌های ممکن بوده و خواهد بود. هدایت بیش از ۱۵۰ هزار میلیارد نقدینگی از ابتدای سال ۹۸ به بازار بورس، افزایش خیره‌کننده متقاضیان با وجود افزایش قیمت‌ها در بازارهای ارز و طلا و قفل شدن صف‌های خرید خودرو و… همگی موید همین دغدغه‌بوده‌اند، البته موج کوچ مردم از دارایی‌های پولی به‌سمت دارایی‌های غیرپولی با لطمه کرونا به تولید و خدمات، بیش از پیش تقویت شد به‌طوری‌که دیگر شاهد استقراض یا حتی فروش بعضی دارایی‌ها از سوی افراد برای سرمایه‌گذاری در این بازارها نیز هستیم. در اقتصادی پارکودتورمی‌حال حاضر، فعالیت‌در چنین بازارهایی عایدی‌های زودبازده و کم‌حمت‌تر را تقدیم سرمایه‌گذارانی می‌کند که فعالیت در بخش‌های مولد تولیدی و خدماتی با توجه به میزان نااطمنیاتی تجاری و اقتصادی برای آنها بسیار سخت‌الیمه‌کم‌بازده‌تر خواهد بود. هرچندآمار دقیق‌ی از فعالان و نقدینگی‌های سرسازیر شده به‌سمت دلار، مسکن و خودرو در دسترس نیست، اما درمورد بازار بورس که ماهیتاً از دیگر بازارها به بخش حقیقی نزدیک‌تر است، آمار نشان می‌دهد از مجموع معاملات ۳۰۰ هزار میلیاردی سال ۹۸ کمتر از ۵درصد آن به‌سمت تولید هدایت‌شده و باقی‌بازار ثانویه سوداگری شده است. سپرده‌گذاری مردم در بازارهای مختلف و متنوع سازی دارایی‌ها در بازارهای متفاوتی چون سهام، خودرو، ملک و…

در حال حاضر چه‌دلیلی به‌غیر از افزایش فعالیت‌های اقتصادی داشته است؟

این داده‌های آماری که ازفضاز جنبه‌هایی موید نکات مثبت بوده، با بررسی ابعاد متفاوت اقتصاد ایران نتایج منفی را ارائه می‌دهد. هجوم مردم به بازارهای مالی برای انجام فعالیت‌های واسطه‌ای به‌دلیل محدودبودن دیگر درهای اقتصاد، آسان‌ترین راه برای کسانی است که سرمایه، پول یا کالای راکدی دراختیار داشته‌ونمی‌دانندبه‌آن چه کنند. این در حالی است که باوجود ثبت رتبه ۷۵دنیادر ضرب‌بجینی در آخرین آمارهای داده‌شده می‌توان از شکاف درآمدی و طبقاتی صحبت به میان آورد که عده‌ای در طبقات پایین‌با هرچند از نظر رفتار اقتصادی مبارک است، اما درصورت تبدیل شدن به روندو عادت‌ی برای کسب سودهای بیشتر در مدت‌زمان کمتر، تأثیرات منفی برای آینده اقتصاد به‌همراه خواهد داشت. این تکه از پازل اقتصاد را در کنار تکه قبلی که بازدید از سایت‌ها بود بگذارید، با توضیحات گفته شده می‌توان احتمال داد که بخشی از جست‌وجوهای اینترنتی در سایت‌های اقتصادی و مالی برای رصدتحلیل‌هاوپیش‌بینی‌ها جهت اتخاذتصمیمات جدید اقتصادی بوده است که با توجه به مکانیسم اقتصاد کشور به‌طور ناخواسته‌ای به سودا یا سفته‌بازی تبدیل شده است.

۹ یک ابزار قوی برای مهار سوداگری

التهاب روزهای اخیر بازار دلار در حدود قیمت ۱۸ هزار تومان، رشد ماه‌های اخیر شاخص بازار بورس تا محدود یک میلیون، افزایش قیمت هر مترمربع منازل مسکونی در تهران از ۱۵ به ۱۷ میلیون و افزایش قیمت ۵۰ تا صددرصدی قیمت خودرو همگی اخباری از صدر اقتصاد ایران در این روزها بوده‌اند. از طرفی گفته شد که بحران‌های اقتصادی اخیر بستر مناسبی برای حضور در این بازارها و کسب سودهای کوتاه‌مدتی را فراهم کرده است، اما مساله قابل توجه چگونگی کنترل این روند و همچنین تبعات عدم کنترل آن خواهد بود. برای پاسخ به این سوالات لازم است ابتدا توضیحاتی مطرح شود؛ اول، در تعریف بازارهای پول و سرمایه می‌توانیم بازاری که سررسید و درواقع نقدشوندگی آن طولانی و بالاتر از یک‌سال بازار سرمایه است. با این تعریف بازار ارز، طلا، دلار، سکه و بورس این روزهای ایران را به نظر می‌رسد بتوان در زمره بازارهای پول تعریف کرد. دوم، از لحاظ علمی اگر بهره‌روی پول بالا باشد مانند یک مانع برای تولید محسوب می‌شود، چرا که مردم را به سرمایه‌گذاری در

رتبه‌بندی سایت‌های ایرانی ارائه‌شده در وب‌سایت الکسا			
نام سایت	نوع کاربری سایت	رتبه در الکسا	میانگین ماندن هر کاربر در سایت (دقیقه)
گوگل (google.com)	مرجع جست‌وجو	۱	۱۴
آپارات (Aparat.com)	سرگرمی	۲	۶:۴۹
دیجی‌کالا (Digikala.com)	خرید آنلاین (اقتصادی)	۳	۱۲:۵۸
نمناک (Namnak.com)	سرگرمی	۴	۲:۴۱
شاپرک (Shaparak.ir)	پرداخت اینترنتی	۵	۲:۳۵
تلویزیون (Telewebonline.com)	سرگرمی	۶	۴:۱۱
شرکت مدیریت فناوری بورس (Tsetmc.com)	اقتصادی	۷	۱۱:۴۷
دیوار (Divar.ir)	خریدوفروش (اقتصادی)	۸	۱۲:۵۳
کارگزاری آگاه (Agah.com)	اقتصادی	۹	۱۸:۵۳
بیتوته (Beytoote.com)	سرگرمی	۱۵	۲:۱۸
ویکی‌پدیا (Wikipedia.org)	سرگرمی	۱۱	۳:۵۹
کارگزاری مفید (Emofid.com)	اقتصادی	۱۲	۹:۱۲
فیلیمو (Filimo.com)	سرگرمی	۱۳	۶:۴۸
سامانه معاملاتی کارگزاری مفید (Mofidonline.com)	اقتصادی	۱۴	۱۳:۴۶
تماشا (Namasha.com)	سرگرمی	۱۵	۳:۵۶
تجارت‌نیوز (Tejaratnews.com)	اقتصادی	۲۵	۳:۲۷
دنیای اقتصاد (Donya-e-eqtesad.com)	اقتصادی	۲۶	۳:۵۷
سامانه سهام عدالت (Samanese.ir)	اقتصادی	۳۲	۱۵:۲۴
ره‌آورد ۳۶۵ (Rahavard۳۶۵.com)	اقتصادی	۳۳	۱۳:۲۴
سهام‌یاب (Sahamyab.com)	اقتصادی	۳۸	۹:۴۵
باشگاه معامله‌گران آگاه (Bashgah.com)	اقتصادی	۴۴	۷

صمصامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»: دولت سفته‌بازی را تشویق می‌کند

بخش، وجود نظام بروکراسی پیچیده و قوانین و مقررات گسترده محدودتر شده است. به‌نوعی در کشور ما فعالیت در بخش‌های تولیدی و مولد تنبیه محسوب شده و نه تشویقی برای احیای اقتصاد. درآماه حتی اگر فعالان اقتصادی به مرحله مولدسازی یا تولید نیز دست یابند با قوانین پیچیده کسب‌وکار و رقابت با کالاهای خارجی مجدداً تنبیه شده. این درحالی است که فعالیت در بازارهای سفته‌بازی نه‌تنها تنبیه یا قوانین پیچیده‌ای برای آن در نظر گرفته نشده است بلکه با نگرفتن مالیات و نبود نظارت حمایت و تشویق نیز شده است. «وی درمورد ادامه این روند تصریح کرد: «شکل گیری و تشویق چنین فعالیت‌های مخربی در اقتصاد کشور با وجود تورم‌های چند ده‌درصدی خانوارها و افراد را به سمت تبدیل دارایی‌های پولی به دارایی‌های غیرپولی برای حفظ ارزش پول خود سوق می‌دهد که در چنین بازارهایی افراد به سودهای زیاد در مدت‌زمان کم و بدون خلق عمل اقتصادی عادت می‌کنند که نتیجه‌ای جز کوچک‌تر شدن اقتصاد و افزایش بیکاری نخواهد

جمعیت چندده‌میلیونی فاقد هرگونه پس‌انداز و درآمد غیر ثابت بوده‌ودر مقابل عده‌ای بسیار کمتری در طبقات بالاتر دارای سبد متنوعی از دارایی‌های غیر پولی و پولی‌بوده‌اند. مسیر حاضر اقتصاد ایران روی عادت سرمایه‌گذاران به سودهای زیاد در مدت‌زمان کم درحال پایه‌ریزی شدن است که در ادامه این گزارش از تأثیرات این روند مخرب بر اقتصادو اجتماع ایران صحبت خواهیم کرد. همچنین ابزار مالیات‌بر عایدی سرمایه به‌عنوان تنها بازار موجود برای کنترل چنین فضایی معرفی خواهد شد. برای تکمیل گزارش نیز حسین صمصامی در مصاحبه‌ای با «فرهیختگان» ابعاد دیگری از این روند مخرب را تشریح می‌کند.

چیزی متمایل می‌کند که نمی‌توان آن را تولید کرد، به‌اصطلاح مردم‌ماه‌می‌خواهند، بنابراین زمین و کارگر و سایر عوامل تولیدبا انتقال سرمایه‌از تولیدبه بازار پول بیکار می‌شوند. سوم، جمعیت کشور در حدود ۸۴میلیون است و جمعیت فعالان بازار ارز، طلا، بورس، ملک و خودرو که می‌توانند از افزایش نرخ‌ها منتفع و از کاهش آن متضرر شوند، نباید بیشتر از سه یا چهارمیلیون باشند. درحالی‌که تبعات این‌طور فعالیت‌ها که در قالب تورم و بیکاری خودرانشان می‌دهدقطعا گریبان‌گیر تمام جامعه خواهد شد. به‌عبارتی سود از جیب همه مردم خارج و به جیب عده‌ای اندکی سرازیر می‌شود. نکته چهارم اینکه این‌گونه فعالیت‌ها تنها مختص کشور مانبوده، بلکه در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نیز دیده می‌شود، اما در آن کشورها به‌واسطه نوع قراردادها و مالیات‌ها کنترل بسیار شدیدی اعمال می‌شود.

کنترل روند سفته‌بازی در این بازارها، تنها با اعمال نظرات از سوی دولت، آن هم با استفاده از ابزارهای مالیات‌بر عایدی سرمایه خواهد بود. این مالیات نه‌تنها بر بازار ارز، طلا و سکه، بلکه بر تمامی معاملات سفته‌بازانه مسکن، بورس، خودرو و به‌طور کلی هر نوع معامله‌ای که خاصیت سفته‌بازانه داشته‌باشد، ضروری به‌نظر می‌رسد. استفاده از مالیات‌بر عایدی سرمایه برای ایجاد محور عدالت و برابری بین فعالان این بازارها و جمعیت بسیار گسترده‌ای که حتی پس‌اندازی برای شرکت در این بازارها ندارند، لازم و ضروری است و در عین حال می‌تواند منبع درآمدی خوبی برای دولت محسوب شود. درواقع قضیه بسیار ساده است؛ «برای رفع تورم و بیکاری باید فعالیت‌های غیرمولد محدود و فعالیت‌های مولد تشویق شوند»، در غیر این صورت تبعات تورمی، بیکاری و… گریبان کل جامعه را خواهد گرفت.

۹ کژمنشی در اقتصاد و بانندگان آن
همان‌طور که گفته شد، جمعیت فعال در بازارهایی که احتمال رخ دادن سوداگری در آنها بسیار زیاد است، نباید از سه تا چهار میلیون تجاوز کند و از طرفی این افراد را طبقات پایین جامعه که درآمد ثابت دارند، تشکیل نخواهند داد، بلکه طبقات بالایی جامعه یا به‌عبارتی طبقات پنجم به بالای جامعه هستند که مازاد بر درآمد ثابت خود دارایی‌های غیرپولی اعم از سهام، ملک، خودرو، دلار و طلا را در سبد دارایی‌هایشان می‌بینند. این منظر دوبعد منفی برای اقتصاد و البته کم‌درآمدترها خواهد داشت. به‌طوری‌که منتفع شدن عده‌ای در این بازارها به قیمت بالا رفتن تورم و التهاب در دیگر بازارها تمام خواهد شد که در چنین شرایطی افراد با درآمد ثابت روزبه‌روز قدرت خرید خود را از دست داده و طبقات دارای کالاهای بادوام و دارایی‌های غیرپولی روزبه‌روز ثروتمندتر می‌شوند یا حداقل ارزش دارایی آنها حفظ خواهد شد. بنابراین طبیعی است در چنین شرایطی اختلافات طبقاتی عمیق‌تر از گذشته شود.

از طرف دیگر عده‌ای در اقتصاد وجود دارد به نام کژمنشی (Moral hazard) که عنوان می‌کند سود محقق شده ناشی از فعالیت‌های سرمایه‌گذارانه عده‌ای در بعضی بازارها تنها در اختیار خودشان واما متضرر شدن آنها بر گردن کل جامعه خواهد بود. مالباختگان موسسات مالی غیرمجاز را به‌خاطر آوردید که بانک مرکزی از محل پایه پولی مجبور به جبران آن شد و ضرر عده کمی از افراد تبدیل به یک ضرر ملی شد که دردی ماه ۹۶ نموداجتماعی و سیاسی بیشتری پیدا کرد. حال اگر در چنین شرایطی که علاقه مردم به سمت بازارهای زودبازده بیشتر شده است، نرخ‌ها در بازار بورس، خودرو یا حتی سکه و دلار به نرخ سه ماه پیش خود بازگردد، عده‌ای قطع به یقین متضرر شده که این ضرر به کل جامعه تعمیم پیدا خواهد کرد. بنابراین کژمنشی در اقتصاد ایران تبدیل به هشداری خواهد بود که هر لحظه ممکن است همچون دی ماه ۹۶، نمود سیاسی یا اجتماعی داشته باشد.

بوده به این صورت که نقدیگی از سوی دولت و سیستم بانکی درحال زیاد شدن است اما راه انتقال آن به تولید و فعالیت مولد بسته است. در همین راستا سیستم بانکی درسال گذشته ۹۷۵ هزارمیلیارد تسهیلات به جامعه تزریق کرده که به‌دلیل تبدیل‌نشدن آن به سرمایه‌گذاری رشد اقتصادی منفی و تورم مثبت شده است. این نشان می‌دهد علاوه‌بر نبودن سیاست‌های مالی موثر، سیاست‌های پولی مفیدی نیز برای احیای تولید و سرمایه‌گذاران دراختیار سیاست‌گذاران نیست. خلق پول از هیچ‌باز تسهیلات‌دهی از طریق سیستم بانکی در قالب بسته‌کرونی‌ای نیز در همین راستا بوده که با توجه به نبود بسترهای تولیدی عایدی جز افزایش نقدینگی و تورم نخواهد داشت. این اقتصاددان درنهایت برای گذار از چنین شرایطی اشاره می‌کند که احیای سیستم مالیات‌برعایدی سرمایه برای رصد فعالیت‌های سوداگرانه، ایجاد شفافیت اقتصادی و متصل کردن بخش حقیقی به بازار سهام و دیگر نقدینگی‌های موجود باید از اولویت‌های اصلی سیاستگذاری دولت در کوتاه‌مدت باشد.